

Yttrande
2019-03-20
Dnr Fi2018/03212/K

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
103 33 Stockholm

Remiss - Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Sammanfattning

Region Gotland stödjer och välkomnar förslaget om förändringar i kostnadsutjämnningssystemet för mer likvärdiga förutsättningar såsom utredaren föreslagit. Förändringarna bör genomföras så snart som möjligt.

Från Region Gotland har vi till utredningen vid flera tillfällen lyft behovet av en särskild Ö-faktor. De speciella faktorer som ö-läget ger är svåra att fullt ut ta hänsyn till inom kostnadsutjämnningssystemet utan bör lyftas i särskild ordning för att ge Gotland likvärdiga förutsättningar som övriga landets kommuner och regioner.

Gotlands ö-läge påverkar framförallt möjligheterna att bedriva en kostnadseffektiv hälso- och sjukvård. Gotland är i det avseendet en glesbygd med långa avstånd, både fysiska och tidsmässiga, till sina vårdgrannar. Med sina 59 000 invånare måste Gotland ha full beredskap att klara akutsjukvården själv eftersom transporter av patienter inte alltid är möjliga, av tidsmässiga skäl eller beroende på att vädret inte tillåter det. Det är också en begränsning vad gäller möjligheten att samarbeta med andra vårdgivare utanför regionen. Det är alltså kombinationen av att vara Sveriges minsta landsting befolkningsmässigt och att Gotland är en ö, vilket i sig är ett isolerat läge, som ger stora svårigheter att bedriva kostnadseffektiv hälso- och sjukvård.

Gotlands särskilda läge som både kommun och landsting blir tydligt när man tittar på gleshetskompensationen. I kommunavseende är Gotland ingen glesbygd och då kan modellen Struktur vara tillämplig och användbar. På landstingsdelen blir den dock svårare att se som en bra modell eftersom den förutsätter konsumtion av landstingsverksamhet inom den egna regionen. Region Gotland köper sjukvård av andra landsting för mer än 10 procent av nettobudgeten. Det betyder också att en stor del av sjukresorna görs till andra landsting. Region Gotland föreslår att gleshetskompensationen ska ses över, både gällande modellen och dess antaganden.

Kostnadsutjämningsens syfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar över hela landet förstärks i förslaget.

Uppdraget att förenkla systemet anser vi också till stor del uppfyllt, framförallt avseende hälso- och sjukvård. Region Gotland stödjer förstärkningen av de socioekonomiska faktorernas betydelse för fördelningen då vi uppfattar att dessa har stor betydelse för behovet av regionens verksamhet.

Övriga synpunkter

Det riktade statsbidrag inom grundskolan som har till syfte att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen bör flyttas in i kostnadsutjämningsen och fördelas utifrån socioekonomiska faktorer på liknande sätt som inom förskola och fritidshem.

Det är viktigt att följa normkostnaderna i äldreomsorgsmodellen framåt eftersom demografin kommer att genomgå stora förändringar.

Med vänlig hälsning

Eva Nypelius
Regionstyrelsens ordförande

Peter Lindvall
regiondirektör